

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **S.**, so sídlom v **L.**, IČO : **X.**, zastúpeného JUDr. **J. Č.**, advokátkou v **L.**, proti žalovanému **R. Č.**, bývajúcemu v **L.**, zastúpenému JUDr. **P. M.**, advokátom so sídlom v **D.**, **o zaplatenie 7 219,21 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 11 C 132/2002, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 9. novembra 2011 sp. zn. 5 Co 135/2011 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 9. novembra 2011 sp. zn. 5 Co 135/2011 **z r u š u j e** a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom zo 16. marca 2011 č.k. 11 C 132/2002-287 žalobu zamietol a vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku (§ 151 ods. 3 O.s.p.). Vychádzal predovšetkým z toho, že 20. novembra 1998 žalobca ako zhotoviteľ a žalovaný ako objednávateľ uzatvorili Zmluvu o výstavbe bytu v dome č. X. (ďalej len zmluva), v ktorej sa zhotoviteľ zaviazal dielo (byt a jeho príslušenstvo) vykonať a odovzdať ho objednávateľovi, objednávateľ sa zaviazal dielo prevziať a zaplatiť dohodnutú kúpnu cenu diela 1 051 980 Sk (vrátane DPH). V článku IV. bod 3 a 5 zmluvy bolo dohodnuté, že DPH bude účtovaná podľa platných predpisov v čase realizácie a cenu diela má zhotoviteľ právo zmeniť v prípade zmeny zákonov, vládnych nariadení, ktoré sa budú dotýkať predmetu diela s dôrazom na zmenu výšky DPH alebo vzniku iných nepredvídaných a jednoznačne preukázaných nákladov počas výstavby v súvislosti s výstavbou. Na základe uvedeného dospel k záveru, že cena diela bola stanovená pevnou sumou s možnosťou jej zmeny zhotoviteľom za stanovených podmienok. Žalobca 26. marca

2001 vystavil žalovanému faktúru č. X., splatnú 3. apríla 2001, v ktorej účtoval cenu diela (1 051 980 Sk) DPH 23 280 Sk (zvýšenú zo 6 % na 10 %), 151 558,90 Sk indexy nárastu cien a odpočítal – 5 973 Sk (nadštandardy), – 4 102 Sk (za vykonanú skúšku a inžinierske siete), – 999 258 Sk (úhrady), preto k úhrade bola vyúčtovaná suma 217 485 Sk. Právo na zaplatenie vyúčtovanej ceny diela pokiaľ ide o index nárastu cien za vykonané práce od roku 1999 (151 558,90 Sk) žalobca opieral o článok IV. bod 3 zmluvy („zbytkový objem prác v roku 1999 alebo v ďalších rokoch bude precenený indexmi ŠÚ k prvému kvartálu 1998 v nových dohodnutých cenách“). Žalovaný sa bránil, že má platiť len zmluvne dohodnutú cenu diela. Podľa súdu index rastu cien štatistického úradu upravený v čl. IV. bode 3 zmluvy nemožno považovať za nepredvídateľný náklad, ktorý by odôvodňoval jednostranné zvýšenie ceny diela zhotoviteľom. Žalobca nepreukázal, že v tomto prípade (pokiaľ ide o index nárastu cien) došlo k dohode o zmene ceny diela, preto jeho nárok súd nepovažoval za dôvodný a žalobu zamietol.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline rozsudkom z 9. septembra 2011 sp. zn. 5 Co 135/2011 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 7 219,21 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku; v časti príslušenstva žalovanej pohľadávky a trov konania zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a v zrušenom rozsahu mu vec vrátil na ďalšie konanie. Po zopakovaní dokazovania v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. vychádzajúc zo skutkových zistení súdom prvého stupňa najmä tiež čl. IV. bodu 3 zmluvy, v ktorom sa uvádza, že cena diela je zmluvnými stranami dohodnutá podľa zákona o cenách č. 18/1996 Z.z. a vyhl. č. 87/1996 Z.z. v cenách platných v roku 1997 so započítaním priemerného rastu cien stavebných prác, materiálov a výrobkov spotrebovávaných v SR, vydávaných štatistickým úradom SR za rok 1997 pre rok 1998. Zbytkový objem prác v roku 1999 alebo v ďalších rokoch bude precenený indexmi ŠÚ k I. kvartálu 1998 v nových dohodnutých cenách, zaujal právny názor, podľa ktorého si účastníci zmluvy dohodli cenu diela aj vzhľadom na podmienky uvedené v čl. IV. bode 3, 4, 5 zmluvy. To podľa názoru odvolacieho súdu znamená, že do ceny sa započítava priemerný nárast stavebných prác, materiálov a výrobkov v zmysle indexu nárastu, vydávaného ŠÚ SR. Zo zmluvných dojednaní je zrejmé, že účastníci zmluvy predpokladali zmenu dohodnutej ceny diela, ktorá bola dohodnutá pevnou sumou. Z týchto dôvodov v zmysle § 220 O.s.p. zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 7 219,21 €; v časti žalovaného príslušenstva a trov prvostupňového konania zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec tomuto súdu vrátil na ďalšie konanie.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu (v jeho zmeňujúcej vyhovujúcej časti) podal dovolanie žalovaný. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tým, že v konaní mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/) a že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Pokiaľ ide o odňatie možnosti konať pred súdom dovolateľ ho videl v nedostatku riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, o čom svedčí to, že žalobcovi priznaná suma (7 219,21 €) nezodpovedá predmetu sporu, pretože počas konania vzal žalobca žalobu v časti späť (o zaplatenie 49 748,10 Sk). Odvolaciemu súdu tiež vyčítal, že interpretoval len niektoré časti zmluvy a preto vec nesprávne právne posúdil. Cena diela bola stanovená podľa rozpočtu (nie ako pevná cena). Pokiaľ by malo dôjsť k zmene takto určenej ceny diela, bolo by to podľa zmluvy možné len písomným dodatkom k zmluve. Dovolateľ nepovažoval za správny záver odvolacieho súdu, že cena diela bola dohodnutá pevnou sumou a túto bolo možné podľa zmluvy aj zmeniť. Napokon sa súdy nezaoberali posudzovaním zmluvy ako zmluvy spotrebiteľskej (§ 879f Občianskeho zákonníka).

Žalobca k dovolaniu uviedol, že pokiaľ ide o rozpor medzi sumou, na ktorú súd zaviazal žalovaného a predmetom konania, ide o zrejmu nesprávnosť, ktorú súd môže odstrániť (viď Zo súdnej praxe č. 2/2011, vec Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 26/2006). Konanie netrpí žiadnymi vadami, rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za správne, podané dovolanie navrhol zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že ho treba zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, aj to však nie v každom prípade, ale iba ak ho zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V danom prípade je dovolaním napadnutá

zmeňujúca časť rozsudku odvolacieho súdu; dovolanie žalovaného je v dôsledku toho procesne prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Mimoriadna povaha dovolania v rámci systému opravných prostriedkov sa prejavuje aj v tom, že účastník konania nemôže úspešne podať dovolanie z akéhokoľvek dôvodu, ale len z dôvodu uvedeného v zákone (z tzv. dovolacieho dôvodu). Občiansky súdny poriadok upravuje tri samostatné dovolacie dôvody. Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Treba dodať, že dovolací súd je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil; dovolacie dôvody neposudzuje podľa toho, ako ich označil dovolateľ, ale podľa ich obsahu.

Pre účely predmetného dovolacieho konania je vhodné zdôrazniť, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného a vyhodnoteného dokazovania. Dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zdôrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť vykonávať dokazovanie (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

K jednotlivým dovolacím dôvodom treba uviesť, že (pokiaľ sú splnené ďalšie procesné predpoklady – najmä čo do včasnosti podania dovolania a jeho podania oprávnenou osobou) zakladá existencia procesnej vady konania v zmysle § 237 O.s.p., na ktorú poukazuje ustanovenie § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p., nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho opodstatnenosť. Existencia tzv. inej procesnej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) na rozdiel od toho nezakladá prípustnosť dovolania, je však relevantný dovolací dôvod, ktorý v prípade jeho opodstatneného uplatnenia vedie k zrušeniu dovolaním napadnutého rozhodnutia. Na existenciu procesných vád konania tejto povahy (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) musí dovolací súd vziať vždy zreteľ – či už bolo na ne v dovolaní poukázané alebo nie (viď § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.). V prípade

nesprávneho právneho posúdenia veci (ktoré je v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. tretím dovolacím dôvodom), je situácia iná. Samo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá prípustnosť dovolania a na tento dovolací dôvod sa ani nevzťahuje § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. Dovolací súd preskúma rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý (§ 242 ods. 1 veta prvá O.s.p.), pričom (ako už bolo uvedené vyššie) je viazaný tým, ako účastník konania vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod. Z hľadiska posúdenia opodstatnenosti dovolania má v prípade dovolania, v ktorom bol uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., osobitný význam práve úplné, vecne správne a efektívne vymedzenie dovolacieho dôvodu. Pri tomto dovolacom dôvode totiž dovolací súd preskúmava správnosť právneho posúdenia veci nižšími súdmi len z aspektov uvedených a dostatočne vysvetlených v dovolaní; nad rámec toho, čo dovolateľ uplatnil v dovolaní ako nesprávnosť právneho posúdenia, nie je dovolací súd oprávnený ani povinný skúmať.

K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. dovolací súd uvádza, že o procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne v ňom vymenovaných; iné procesné vady konania alebo nesprávnosti rozhodovania, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Treba zdôrazniť, že z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Dovolateľ (m.i.) namietal, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), pretože rozhodnutie odvolacieho súdu nezohľadňuje pri povinnosti uloženej žalovanému vo výroku rozsudku to, že došlo vzhľadom na predmet sporu k čiastočnému zastaveniu konania. Z obsahového hľadiska (ktoré je určujúce) dovolateľ

namieta, že odvolací súd rozhodol o nároku, ktorý (už) nebol predmetom sporu. Táto námietka svojím obsahom smeruje k vade konania na ktorú dopadá ustanovenie § 237 písm. e/ O.s.p.

V zmysle § 237 písm. e/ O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný. Toto ustanovenie dopadá na prípady, kedy súd prejednal a meritorne rozhodol vec, hoci nebola splnená jedna z procesných podmienok konania vyplývajúca z § 79 ods. 1 O.s.p. – nebol podaný návrh na začatie konania (žaloba) vo veci neuvedenej v § 81 ods. 1 O.s.p. O prípad neexistencie návrhu na začatie konania ide vtedy, ak chýba návrh (žaloba) ako procesný úkon, ktorým sa začína konanie.

Ako je zrejmé z obsahu spisu v predmetnom konaní odvolací súd prejednal vec v odvolacom konaní nad rámec vymedzený žalobným návrhom, keď neprihliadal na kvantitatívnu korekciu žalobného petitu vymedzujúceho predmet sporu (t.j. neprihliadal na zastavenie konania v časti, v ktorej vzal žalobca žalobu späť), týmto bolo konanie zaťažené procesnou vadou v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p.

V preskúmvanej veci sa totiž žalobca podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplata 7 219,20 € (217 485,90 Sk) so 17,6 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 7 219,20 € od 11. júna 2001 do zaplata. Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom z 10. decembra 2008 č.k. 11 C 132/2002-148 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline z 29. mája 2009 sp. zn. 5 Co 42/2009, konanie o zaplata istiny 1 651,33 € (49 748,10 Sk) zastavil; predmetom konania zostalo zaplata 5 567,87 € so 17 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 7 219,20 € od 11. júna 2001 do 30. septembra 2002 a 17,6 % ročný úrok z omeškania zo sumy 5 567,87 € od 1. októbra 2002 do zaplata. Odvolací súd zmeňujúcim rozsudkom vo veci samej žalovanému uložil povinnosť zaplata žalobcovi istinu 7 219,21 €.

Vychádzajúc z obsahu žalobného petitu a rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš z 10. decembra 2008 č.k. 11 C 132/2002-148 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline z 29. mája 2009 sp. zn. 5 Co 42/2009 o zastavení konania v časti istiny 1 651,33 € (49 748,10 Sk), je zrejmé, že odvolací súd rozhodol o niečom, čo nebolo predmetom konania (rozhodol „ultra petit“) – pokiaľ žalovaného zaviazal na peňažné plnenie – istinu 7 219,21 €, t.j. rozhodol o nároku, pre ktorý nebol podaný návrh na začatie konania (žaloba), resp. návrh bol vo vyššie uvedenej časti vzatý späť.

Z uvedených dôvodov bolo konanie pred odvolacím súdom zaťažené procesnou vadou v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p., existencia ktorej je vždy dôvodom pre zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto zrušil zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 7 219,21 € a v zrušenom rozsahu vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.). Ako od zrušovaného rozhodnutia závislé (§ 242 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) zrušil tiež zrušujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu vzťahujúci sa k žalovanému príslušenstvu a k trovám prvostupňového konania. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k zrušeniu rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd sa ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní ani vecnou správnosťou dovolaním napadnutého rozhodnutia nezaoberal.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. apríla 2013

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

